

V Praze dne 5. listopadu 2013
Č.j.: 565/13/REV1

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
**zákona, kterým se mění zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji
zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití**

(revidované stanovisko)

I. Úvod

Návrh zákona se v zásadě předkládá v kontextu závěrů společné porady Ministerstva průmyslu a obchodu a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 1. října 2010. Jako hlavní důvod je v předloženém materiálu uvedeno, že v současnosti platná právní norma byla přijata institutem poslanecké iniciativy, které nepředcházelo žádné vyhodnocení dopadů přijímané legislativy. V rámci následného procesu byla vytvořena meziresortní komise a vypracována ex-post RIA.

Navržená úprava dle předkladatele vychází z konceptu, že v segmentu trhu prodeje zemědělských a potravinářských produktů může docházet k jednání, které je z pohledu veřejné moci nezákonné, a na základě této skutečnosti je proti takovému jednání nutné vést správní řízení s možností uložení nápravných opatření či uložení pokuty. Dále se uvádí, že vzhledem k jistým nejasnostem některých pojmů použitých v zákoně je nutno v rámci aplikace tohoto zákona dovozovat jejich význam výkladem správního orgánu. Platné znění zákona č. 395/2009 Sb. má sice pouze 11 paragrafů, avšak jeho nedílnou součástí je i 6 příloh, které obsahují relativně vysoký počet skutkových podstat (zakázaných jednání), kterých se subjekt disponující tržní silou může za splnění dalších zákonem předpokládaných podmínek dopustit. Stává se tak příliš rozsáhlým a nepřehledným.

Předkladatel při podrobnější argumentaci ve prospěch novely konstatuje, že **v současnosti platný zákon je předmětem ostré kritiky z důvodu nekonceptčnosti a nejasnosti některých ustanovení. Obává se, že provádění zákona může vést k opačnému účinku, konkrétně snížení odběru ze strany potravinových řetězců. Identifikuje nejasnost formulací některých povinností a poukazuje na právní a praktickou nejistotu.**

Materiál s předloženou RIA byl předmětem rozsáhlého a celkem pečlivě vypořádaného připomínkového řízení, jakož i konzultačního procesu. Materiál byl projednán na Komisi RIA dne 21. června 2013 za účasti předkladatele, při němž byl předkladatel seznámen s připomínkami Komise RIA, které jsou uvedené níže v části II. Na jejich základě předkladatel předložil dopracovanou Závěrečnou zprávu RIA dne 25. června 2013 tak, aby mohl být revidovaný materiál zařazen v dopracované podobě již na jednání Legislativní rady vlády dne 27. června 2013. Toto stanovisko je předkládáno na základě totožné dopracované verze RIA, která byla předkladatelem vložena do eKLEPu dne 29. října 2013 a odpovídá verzi posuzované zpravodajem Komise RIA v červnu t.r.

II. Připomínky a návrhy změn

Pro lepší přehlednost jsou připomínky, výhrady a komentáře ze dne 21. června 2013 v této části návrhu stanoviska číslovány.

1. Předkladatel zmiňuje ex post RIA, která měla být významným podnětem pro konkrétní zvažované varianty a příslušné legislativní úpravy. **Materiálu by velmi prospělo, kdyby tuto ex post RIA obsahoval** (obsahuje jen tabulku s náklady a přínosy zákona 395/2009 Sb., která však rozhodně pro stručnost, obecnost a někdy i nižší srozumitelnost nesnese parametry kladené na RIA). Předloha sice obsahuje na jedné straně výčet hlavních opatření a na straně druhé popis podstatných nedostatků, **nicméně důkladné vyhodnocení, které asi ex post RIA obsahuje, není v materiálu uvedeno. Jinými slovy, postrádá se větší konkrétnost v popisu nedostatků, vyhodnocení dopadů, třeba i výčet konkrétních příkladů, kde se zákon minul účinkem nebo měl opačný efekt.** Nelze vyloučit, že předložení předmětné ex post RIA by mohlo stačit k tomu, aby zpravodaj vyslovil doporučení k dalšímu projednání předlohy. Zejména pokud by materiál ve zvláštních ustanoveních prokázal, jak navržené změny povedou k nápravě.
2. Tím se zpravodaj dostává k druhé zásadní připomínce. **RIA sice popisuje ve zvláštních ustanoveních navržené legislativní změny, činí tak však jen v obecné rovině a bez argumentace, prokazující účelnost navrhovaných změn,** a tím spíše vyhodnocení praktických dopadů, které tyto změny přinesou.
3. Gestor vyhodnocuje varianty nulovou až po variantu 4B, přitom se nakonec přiklání k variantě 2, tedy novele stávající právní normy. Zpravodaj poukazuje na str. 8 RIA, na které je varianta 2 zmíněna. Předmětné ustanovení obsahuje jen popis, varianta je „rozebrána“ na str. 14 RIA, není ale řádně vyhodnocena, ostatně samotná novela může mít několik variant. Není zřejmé, zda byly posuzovány i nějaké podvarianty. **Právě vyhodnocení variant je jednou ze slabin materiálu** (zejména když není dána k dispozici ex post RIA k zákonu 396/2009 Sb.). **Dá se konstatovat, že RIA de facto není naplněna.** Předkladatel na str. 14 opětovně hovoří o zpřesnění formulací coby klíči k nápravě, avšak bez dostatečně silné argumentace. **Při komentáři k variantě nulové gestor konstatuje, že ÚOHS vedl jen několik správních řízení a že nelze zobecnit závěry z příslušné aplikace.** Praxe však vyvolala potřebu novely, aby vymáhání práva bylo efektivní. **To skutečně nestačí konstatovat, ale je třeba konkretizovat a přesvědčit (opřít o dosavadní aplikaci), že novela tyto problémy odstraní.** Tabulka na konci str. 16 může

mít jen komplementární hodnotu, ale RIA nemůže nahradit. Navíc nejsou jasná kritéria a struktura bodového hodnocení.

4. Přípomínky pod body 2 a 3 poukazují na to, že **bez řádného a konkrétního vyhodnocení nelze mít jistotu, že bude odstraněna nekonceptnost platné legislativy, na kterou předkladatel poukazuje.**
5. RIA obsahuje i některá protichůdná tvrzení. **Pod bodem 2.5 na str. 10 RIA jsou u zvolené varianty 2 zmíněny jako „znevýhodněné strany“ uvedení spotřebitelé, kdežto na str. 16 u popisu přínosů zvolené varianty se konstatuje, že tato bude mít na spotřebitele dopad neutrální či bude k jejich prospěchu.** Buď jde o rozpor, nebo nepochopení zpravodaje pojmu „znevýhodněných stran“. Pokud by však měl být dopad na spotřebitele skutečně „znevýhodňující“, je toto třeba jasně konstatovat a řádně zargumentovat, že i přes tuto skutečnost má navržená novela smysl a že pozitiva převažují. **V opačném případě by zpravodaj tuto skutečnost považoval za alarmující a znevěrohodňující předlohu.**
6. **Z materiálu není jasné, zda novela bude mít nějaký pozitivní nebo negativní dopad z hlediska administrativní zátěže.** Tato skutečnost je zcela opomenuta.
7. Je evidentní, že konzultačnímu procesu gestor přikládal značný význam a tento uskutečnil v souladu se známými požadavky. Je však zarážející, že konzultované subjekty nevznesly připomínky obdobné těm zpravodaje komise RIA. Ledaže by tyto byly zahrnuty pod vyjádřením předkladatele o mnohdy „nesmiřitelných pozicích“ konzultovaných subjektů. **Proto by možná materiálu slušelo rozvedení zásadních pozic konzultovaných partnerů.** Obdobně tomu, jak je (velmi dobře) vypořádáno připomínkové řízení.

III. Závěr

Komise RIA na základě stanoviska zpravodaje k předložené dopracované RIA ze dne 25. června 2013 **doporučuje revidovanou Závěrečnou zprávu RIA s chválit.**

Vypracoval: JUDr. Pavel Telička

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise